

TAM HORE

MATÚŠ MAHÚT

TATRAN

TAM HORE

TAM HORE

MATÚŠ MAHÚT

TATRAN

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN,
Bratislava 2021 ako 5287. publikácia a 142. zväzok edície Slovenská tvorba.
Vydanie I.

Väzbu navrhla Mgr. Art Ľubica Kochanová
Zodpovedná redaktorka Eva Melichárková
Jazykové redaktorky Zlata Sršňová, Anna Tomašková
Technická redaktorka Eva Zdražilová
Sadzba RS servis, Bratislava
Vytlačil FINIDR, s. r. o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

All rights reserved.

Copyright © Matúš Mahút 2021
Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2021

ISBN 978-80-222-1197-0

Kmeň

Zem okolo stromu bola nepoddajná a tvrdá, vrešťan do nej pichol prstom, až sa mu ohol a zabrnelo mu v ňom. Dookola ležali šupky z banánov, ktorými si naplnil brucho. Rád by si ich vzal omnoho viac, keby ich mal kam vopchať. Rástli všade, len tak, mohol ich získať bez boja. Strom bol príliš vysoký, jeho konáre sa týčili nad všetky ostatné a nerástla na ňom jediná liana, akoby k sebe nechcel nikoho pustiť.

Čierny vrešťan naň chcel vyliezť. Hľadal najľahšiu cestu, ako sa dostať až hore. Hoci nablízku nepočul žiadne zvieracie hlasy, bol opatrný, každú chvíľu sa zastavoval a natŕčal uši, ako mu našepkávali prastaré inštinkty.

Obišiel strom zo všetkých strán, až našiel ryhu tiahnucu sa kmeňom do výšky. Zvládne to. Zakvačil sa do nej končekmi prstov a šplhal. Bolelo ho to, ostrá kôra sa mu zarývala do kože a zanechávala na nej tenké ranky podliate krvou. Potláčal vreskot, nechcel, aby ho niekto videl, a to ho stálo ešte viac síl.

Ryha nepokračovala až hore, stratila sa v kmeni a čierny vrešťan zavisol uväznený v ohromnej výške. Sprava sa doňho zapieral vietor a sila z prstov sa vytrácala. Ak spadne, zomrie, nemá sa čoho zachytiť. Srdce sa mu rozbúchalo a strach mu napumpoval do tela pocit, aký zažíval ako malá opica, čo sa dokáže udržať len na svojej matke. Ale už nie je malý, je silný dospelý samec, musí sa o seba postarať.

Najbližší konár je však pridaleko. Ak nepoužije všetku zvyšnú silu, nedosiahne naň. Má len jeden pokus. Telo mu hovorilo, že by sa mal poušilovať, inak spadne a viac nevstane, stane sa potravou pre niekoho iného, ako to už toľkokrát videl. To nechcel. Ťažké brucho ho ťahalo nadol, ale nemohol pripustiť, aby ho nakoniec zabila vlastná chamtivosť. Nič iné mu neostávalo. Zavrieskal, ako to robil pri súboji s iným samcom, zaprel sa o kôru stromu a vyskočil.

Hrubé nechty sa zaryli do dreva a ostrá bolesť mu vnikla až do ramien. Zošmykol sa trochu nižšie, ale nechty nevytiahol, bol by to jeho koniec. Odrazil sa ešte raz, vytrhol nechty z kôry a zachytil sa na konári. Bol tam. Vytiahol sa hore a prevesil sa cez mäkké drevo. Dokázal to. Celý sa triasol, ale bol tam, v duchu vrieskal, no navonok len vydychoval.

Po chvíli sa vystrel. Pred očami sa mu rozprestierala hustá džungľa, vrcholce tisícov stromov. Stál na najvyššom strome, aký kedy videl. Pod ním bolo len zelené prázdno so žltými zväzkami banánov a nad ním hustá spleť konárov. Vydal sa vyššie. Dával si pozor, ruky ho mohli každú chvíľu sklamať. To bol celý jeho život, opatrnosť a strach, no čím vyššie stúpал, tým jasnejšie cítil čosi celkom nové, akoby sa stal alfa samcom všetkého, čo vidí. Nikto nedokáže vyliezť na tento strom, len on.

Prepletal sa pomedzi konáre, boli čoraz širšie, plochejšie, občas sa tak poddávali jeho nohám, až sa mu zdalo, že stojí na zemi. Na také čosi by si vedel zvyknúť. Hustá koruna sa rozprestrela a čierny vrešťan zastal na najvyššom mieste stromu, odkiaľ videl svet. Stál nad nekonečnou planinou ako slnko. Rukou mohol dosiahnuť kamkoľvek, akoby sa odrazu všetko pred ním sklonilo a on si mohol zobrať, čo sa mu páči.

Splynul so stromom, tvorili teraz jeden celok.

Čakal, že ho odtiaľ niečo zhodí, chytí ho za nohy a stiahne dolu, pretože si nedával pozor. Ale to tiež prešlo. Stál tam dovtedy, kým z neho neopadol všetok strach, nechcelo sa mu zliezť, tu bolo teraz jeho miesto. Celkom hore. Najvyššie.

Zišiel, až keď sa stmievalo, nasýtený akousi zvláštnou mocou. V bruchu mu škvŕkalo, znova sa potreboval najesť, ale nemohol zísť celkom dole, nebolo to bezpečné. I keď sa stal pánom tohto lesa, ešte ho nepozná a nevie, čo naňho čaká. Kým sa uložil na jeden z ploských konárov, ešte premýšľal, koľko banánov bude môcť pozbierať zajtra. Určite viac, než si dokáže predstaviť.

Natrhal niekoľko listov, priložil si ich na dlane aj na nohy a spustil sa po drsnom kmene stromu. Ramená a stehná ho boleli, ako sa pridržal stromu, ale zišiel bez jediného zaváhania.

Tento čierny vreštan bol iný ako ostatní, práve preto sa oddelil od skupiny a vydal sa sám do džungle. Nepáčilo sa mu, že sa musí niekomu podriaďovať, nepatrilo mu k nim. Po celý čas zostávali na jednom mieste, jedli stále rovnaké listy a na nič sa nestážovali. Nikdy nezašli na kraj lesa, neboli zvedaví, čo by mohlo byť ďalej, nepremýšľali.

Prv než sa prejedol banánmi, vyhľadal v lese niekoľko pevných bambusových konárov, nalámal ich na menšie kúsky a priniesol k stromu pár ostrých a pár guľatých kameňov. Myslel mal pevnú a čistú.

Kamene zarazil do zeme a začal o ne brúsiť kúsky bambusu. Vyrobil z nich krátke špicaté tuby a s pomocou ploských kameňov ich zatĺkol do ryhy na strome. Teraz sa po ňom liezlo ľahšie, no aj tak bol stále opatrný a zabodával ich tak, aby po nich dokázala vyliezť len silná opica.

Urobiť prvú cestičku je najťažšie.

Kým vládol, neprestával, celý jeho svet bol presne určený, tento strom musí skrotiť, donútiť ho, aby ho poslúchal, a dovtedy sa nebude zaujímať o nič iné. Keď sa dostal ku koncu ryhy v strome, kameňmi obalenými z jednej strany banánovou šupkou zodrel kôru stromu a vytvoril tak hladké miesta, do ktorých vydlabal diery. Do tých potom zarazil zvyšné bambusové kolíky ako stupienky až do kory stromu.

Nanosil si tam niekoľko banánov na večer, nové nástroje uložil na príhodné miesto medzi konármi a pozakrýval ich listami. Napokon sa celkom vyčerpaný zvalil, aby si vydýchol po dni plnom práce.

Potom si ošúpal banán a jedol ho tak, ako nikdy predtým. Vy-chutnával si každé zahryznutie a cítil, ako mu sústo putuje telom až do neznámych hĺbok. Pritom pozoroval nočnú oblohu, kde sa mihotali biele bodky a žmurkali naňho ako oči jemu podobných opíc. Nedokázal sa od nich odtrhnúť. Načúval tichým nočným zvukom, až kým ho neuspali, a celý čas cítil, ako sa mu kútiky úst dvíhajú nahor.

Nechcel oddychovať, nechcel spať, vylepšoval rebrík do koruny stromu a bol naň hrdý. Šteblíky zaboďával do stromu čoraz zručnejšie a cestičku urobil komplikovanejšiu, aby sa tam dokázal dostať iba on sám. Na konáre si nanosil zásoby banánov, v lese našiel zo-pár hrubých lián, vyniesol ich na strom a povešal cez konáre. Koruna vyzerala, akoby z nej viseli vlasy, a po nich skákala silná čier-na opica s banánom v ústach. Ale to nestačilo.

Skúmal okolie, našiel farebné ovocie, zahryzoval doň s rovnakou vytrvalosťou a zvedavosťou ako do banána a objavoval nové chute. Potom ho zbieral spolu s kvetmi a všetko vynášal hore do kútika so stenami z listov. Bambus sa mu osvedčil ako skvelý materiál, pretože bol dutý a ľahko sa s ním pracovalo.

Chcel sa za každú cenu vyhnúť zakrvaveným dlaniam, ktoré si musel oblizovať, preto priviazal bambusový kolík tenkou kôrou k ostrému kameňu. Nebolo to veľmi pevné, ale dalo sa s tým urobiť omnoho viac ako s holými rukami. Bambusovú kôru natrhal na dlhé tenké pruhy a ovešal nimi kútik v korune stromu, aby ho hmyz prestal otravovať.

A všetko, čo vtedy vytvoril, mu slúžilo ešte mnoho dní.

Konáre stromu boli síce mohutné, ale keď ho boleli svaly na celom tele, nemal dosť miesta, aby sa povystieral. Preto si pripravil suché bambusové palice, poprивäzoval ich k sebe tenšími lianami

a zo spodnej strany ich podviazal, aby sa nekývali. Posteľ. Teraz mal omnoho viac miesta a mohol ležať s rozťahnutými končatinami bez toho, aby sa niečoho pridržiaval.

Odvtedy tak spával každú noc.

Potravu tu mal omnoho lepšiu než ostatné opice, mal jej vždy navyše a mohol si vyberať. A predsa ju nedokázal zjesť všetku. Banány, ktoré si odložil hore, po čase sčerneli a nechutili tak dobre ako čerstvé. Zniesol ich dole, zmiešal ich s hlinou a vytvoril lepkavú kašu, ktorou natrel šteblíky do koruny stromu, aby ich spevnil. Veľmi to nepomohlo, ale naučil sa, že keď veci zmieša, vznikne niečo celkom nové, inej farby a iné na dotyk. Miešal ovocie s kvetmi aj ovocie navzájom, spoznal toľko rôznych chutí, že si ich všetky ani nezapamätal, skúšal to znova a znova, kým mal v žalúdku miesto.

Na sklonku dňa sedel vo vrcholci stromu a pozoroval hviezdy. Pochopil, že svet nie je len jeden strom, je to omnoho viac, ak môže spojiť každú vec s inou, potom neexistuje hranica, ktorá by ho mohla zastaviť. Svet je väčší než on. A raz sa mu musí vyrovnáť.

Mal všetko, čo opica potrebuje – jedlo, bezpečie a miesto na spanie. Stále však niečo hľadal, nevedel čo a nedokázal to nájsť. Pozoroval, ktoré jedlo vydrží najdlhšie, a to si potom odkladal do zásoby. Svaly na tele mu spevnili a rany sa rýchlo hojili. Už to nebolo iba prežívanie, bolo to žitie.

Už nebol obyčajnou opicou, pociťoval túžbu mať viac, a tá ho nútila rásť.

Často sa pozeral na slnko, ale len chvíľu, lebo ho začali páliť oči. Báľ sa ho, ale nie ako niekoho, kto ho chce zabiť, veď ho hreje a pomáha mu sušiť bambusy, z ktorých vyrobil posteľ a nástroje. Pociťoval k nemu skôr úctu, akoby to bol jeho alfa samec. Dobrý alfa samec.

Premýšľal nad tým, že aj ono musí cez deň veľa pracovať a musí byť rovnako vyčerpané a hladné ako on. Preto mu nechával na vrcholcoch stromov zopár banánov a čakal, že si ich vezme. Ale ba-

nány tam ostali celú noc, nedotknuté, a slnko sa v noci neukázalo. Nechal ich tam aj ďalší deň, ale slnko nechcelo jesť ani ráno.

Aj nad tým veľa premýšľal. Možno slnku banány nechutia. Pri-niesol mu teda iné jedlo, kvety a listy. Poukladal ich na kôpky pod-la ich zmiešaných chutí a dúfal, že sa mu to bude páčiť. Ale slnko jedlo znova odmietlo.

Vrešťan sa nahneval, bolo to jeho jedlo, daroval mu ho, hoci ho mohol zjesť sám, podelil sa. Hodil do slnka kameň a hneď sa scho-val vo svojom úkryte, kde naňho nedočiahlo. No kameň ho ani ne-zasiahol, spadol kamsi medzi stromy. Bolo príliš silné, silnejšie ako on. Z úkrytu nevyšiel, kým slnko nezmizlo, bál sa, že by mu to moh-lo vrátiť. Premohol ho obrovský strach, ak si ho teraz pohneval, zaj-tra ho zabije a zničí jeho strom.

V noci takmer nespál. Keď si konečne zdriemol, po chvíli ho zobu-dili prvé lúče. Poznal, že prichádza slnko. Nachystal mu všetky svo-je zásoby a dúfal, že si ho znova udobrí, pridal najšťavnejšie ovo-cie a dokonca aj svoj nástroj na búchanie, na ktorý bol veľmi hrdý. Ale slnko vyšlo ako každý deň, nehnevalo sa. Vrešťanovi sa zdalo, že je azda aj o trochu teplejšie ako inokedy. Ovocie si síce nezobra-lo, ale ani mu neublížilo, preto mu vrešťan poďakoval. A vtedy na to prišiel. Slnko nejedáva rovnakým spôsobom ako on, berie si z ba-nánov žltú farbu, preto je žlté, a banány sa potom zmenia a sčerne-jú ako noc. Aj kvety a listy sú úplne iné, keď na ne svieti slnko.

Začal behať okolo kôpky jedla, rozhadzoval rukami a vyhadzoval ho do vzduchu, aby si slnko zobralo viac, dá mu všetko, len nech mu neprestane pomáhať so sušením bambusov. Slnko svietilo ďalej a čier-ny vrešťan bol šťastný. Odvtedy jedávali spolu, čakal, kým slnko zje svoj kúsok ovocia, a zistil, že jedáva aj šupky, ktoré jemu nechutili.

V noci sa bál viac ako cez deň, vtedy ho slnko neochraňovalo a všet-ky zvuky lesa sa mu zdali hrozivejšie. Skrýval sa pred nimi vo svo-jom úkryte, no vždy sa tešil na ráno, keď bude naozaj v bezpečí. Na

jeho územie sa nikto neodvážil vstúpiť a vrešťan to prisudzoval hlavne slnku, veď teraz už patria k jednému kmeňu a navzájom sa o seba starajú.

Napriek tomu ho slnko občas opúšťalo, skrylo sa za mraky a nebolo vždy také silné a hrejivé. Vrešťan tomu rozumel, aj slnko si musí oddýchnuť a byť chvíľu samo, no každý deň sa vrátilo, v tom ho nikdy nesklamalo. Bolo mu dobrým spoločníkom, mal pocit, že ich kmeň je najlepší v celom lese. Už nebol sám. A presne to mu celý čas chýbalo.

Možno mu slnko chcelo niečo povedať a mohlo to urobiť jedným spôsobom, cez jedlo. I keď šupky z banánov celkom sčerneli, nezhadzoval ich, nechával ich na strome. Skúmal ich a čakal, že sa ho dotknú alebo mu niečo naznačia, ako to robievali opice v iných kmeňoch. Nič sa však nedialo a čierne banány začali zapáchať. Chcel ich zhodiť dolu, ale prischli ku konárom a keď sa mu ich podarilo odtrhnúť, ostali po nich čierne škvrny. To muselo urobiť slnko. Oblizoval čierne šmuhy, voňal ich, primiešaval k nim iné chute, no nič mu to nehovorilo.

Zobral teda nástroj z bambusovej palice s ostrým kameňom, zošúchal kôru na hrubom konári a vytvoril miestečko pre slnko a jeho jedlo. Keď sa banán znovu roztiekol, čierne šmuhy bolo vidno lepšie, no vrešťan stále nevedel, čo mu slnko chce ukázať. Nabral si kúsok čiernej hmoty na koniec prsta a rozotrel ho po hladkom konári. Vyzeralo to ako liana, čo visela zo stromu. A keď hmotu znovu rozotrel, pripomínala mu jeho obľúbený nástroj. Potom ju rozmazal ešte viac a pripomínala mu strom, na ktorom práve sedel. Bolo to nádherné, so slnkom sa dohovoriť inak ako s ostatnými opicami. Preto mu necháva kúsok z banánov, chce sa s ním spojiť.

Na druhý deň bol pripravený, nedočkavo odkrýval zaschnuté šupky a dúfal, že mu slnko niečo zanechalo. Naozaj, znaky mu pripomínali zahnuté banány a iné zasa listy. Hovorilo s ním, chce viac listov a viac banánov, preto mu odvtedy každý deň nosil viac a viac jedla. A robilo mu to radosť, pretože čím viac mu toho dával,

tým viac svietilo a pomáhalo banánom rásť rýchlejšie. Zdalo sa mu, že svieti iba preňho, a keďže sa každý deň vracia, nechce od neho odísť. Sú dvaja. V jednom kmeni, ktorý vládne celému svetu.

Ďalšiu noc, keď už slnko spalo, začul čierny vrešťan cez bambusové pruchy nad úkrytom zvuky. Boli mu známe, no už ich dávno nepočul. Nieкто sa šplhal k nemu nahor. Vyšiel potichu von a načúval.

Musela to byť ďalšia opica, liezla nahor rovnako, ako to robieval on. Už bola takmer tu, videl, ako sa končeky jej prstov zachytávajú okraja konára. Našťastie mu jeho slnko dalo aj ochranu, čierny vrešťan schytil čiernu hmotu z banánov a hodil ju opici, ktorá sa pred ním vynorila, do tváre. Zavrieskala a takmer spadla, no podarilo sa jej zachytiť na liane, ktorú tam vrešťan pripevnil. Aj on zareval, aby ju odohnal, a zdola počul ďalšiu opicu, ako udiera zovretými päťami do stromu a skáče okolo neho.

Už nebol sám.

Celú noc nedokázal zaspáť, behal po konároch, pripravený brániť svoj strom, v dlani zvieral mazľavú hmotu tak dlho, až sa mu roztekla po celej ruke, tak ju radšej zabalil do listov a čakal. Lianu vytiahol hore a vrchné šteblíky rebríka poodrážal kamenným nástrojom. Stále počul, ako dve opice dolu obskakujú kmeň jeho stromu – občas doň udrú a občas zavreštia. Nemôže proti nim bojovať, je sám a oni sú dvaja. Sú to samce, poznal to podľa ich revu. A do rána, kým príde jeho silný spojenec, ostáva ešte veľa času.

Opice tam dolu prestali behať, usadili sa pod jedným z menších stromov a jedli banány. Jeho banány. Kde trčí to slnko? Vrešťan sa rozhodol, že obetuje svoje zásoby, zhadzoval najtvrdšie banány a hoci nič nevidel, počul, ako sa odrážajú od stromu a padajú po medzi listy a konáre iných stromov. Opice znova začali revať a skákať, jednu z nich možno trafil. Aj ony hádzali banány a skaly, ale vrešťana nezasiahli, bolo to podobné, ako keď sa on snažil bojovať proti slnku, nedosiahli naňho.

Keď sa mu minuli zásoby, začal hádzať kamene, ale opice boli hlúpe, nechceli odísť a netušili, že onedlho sa objaví slnko a zabije ich.

Nakoniec mu ostal už len jeho nástroj a opice boli ešte stále nažive. Ale slnko prichádzalo, vrešťan už videl viac ako v noci, zazrel nejasné čierne siluety, ako preskakujú zo stromu na strom. Ak porazí jednu, s druhou si už poradí, a keď príde slnko a uvidí, že sám zabil dve opice, zapáči sa mu to a bude ho pokladať za seberovného.

Zamieril na jednu z opíc a hodil do nej svoj nástroj. Svišťanie vzduchu zaniklo medzi listami stromov a potom bolo počuť, ako sa s tupým buchnutím zabodol do zeme. Netrafil. Nahol sa cez konáre, zažmúril do šera a videl, ako opice ohmatávajú nástroj, strkajú si ho do úst a ťapkajú po ňom. Potom s ním buchli o strom. Znova a znova, páčilo sa im to. Prišli na to, ako ho používať, a kúsili ho aj na sebe navzájom. Vrešťan dúfal, že sa navzájom pozabíjajú, no po chvíli počul rovnaké búchanie do kmeňa, aké vydával on. Teraz sa môžu dostať hore, pomyslel si. Udieral sa do hlavy, bol hlúpy, že im nechal svoj nástroj.

Slnko je takmer tu, stačí chvíľku vydržať.

Opice sa za ten čas dolu krmili jeho jedlom a búchali do jeho stromu. Vrešťan pocítil hlad, ale strach nemal, aj keď videl, že opice sa znova šplhajú nahor. Majú predsa plné bruchá, nedokážu sem vyliezť, urobili rovnakú chybu ako on, a to ho tešilo.

V tej chvíli sa v celej sile vynorilo slnko.

Vrešťan sa schoval za bambusové pásy, aby sa vyhol ostrým lúčom, ktoré zabijú odporné opice. Bol v bezpečí. No keď videl, že slnko už vyšlo, že mu svieti pomedzi pásiky, ale nepočuje bolestivý vreskot, vyšiel von. Opice sa stále pokúšali dostať hore, neprišli však na spôsob, ako zatĺkať do stromu bambusové kolíky, a to v ňom utvrdilo pocit, že je od nich silnejší. Stále však boli nažive, slnko bolo pokojné a vychádzalo ako každý deň. Najprv sa bál, že ho postrestá za to, že preň nepripravil jedlo. Muselo však vidieť, že ho nemal ako pripraviť, iste mu odpustí.

A hoci slnko videlo, že im ničia ich strom, neublížilo im. Vrešťan tomu nerozumel. Pozrel sa na hladké miestečko na konári, ale uvidel tam len niekoľko nejasných šmúh. Takže ich nechce zničiť. Musí to znamenať niečo iné.

Slnko chce, aby boli všetci spolu, preto ich nechalo žiť.

Vrešťan si myslel, že vo dvojici by im bolo lepšie. Slnku však veril, preto sa rozhodol, že ich nezabije. Možno slnko chce, aby začali žiť spolu a navzájom si pomáhali, mohli by bývať na viacerých stromoch a prinášať tak slnku viac jedla. Vrešťan sa najprv presvedčil, že opice so sebou nemajú kamene ani nič, čím by mu mohli ublížiť. Potom sa zachytil chvostom o najbližší konár, spustil sa dolu a vystrel ruky k opiciam.

Hučali naňho a on zase na ne, ale už nie nenávisťným, hnevliým revom. Rozhadzoval nohami a rukami a volal ich k sebe nahor. Opice mu najprv neverili, no keď videli, že im nemá ako ublížiť a inak sa hore nedostanú, podvolili sa. Nabrali do rúk zopár banánov a šplhali po liane, ktorú im vrešťan zhodil.

Pridali sa k nemu.

Oňuchávali sa, plieskali po rukách, až kým si neboli istí, že ani jedna strana naozaj nemá zlé úmysly. Potom obe opice podali vrešťanovi banány a on ich prijal. Zjedli ich spolu a posledný položil vrešťan na hladké miestečko na konári. Jedna z opíc ho chcela zjesť, no vrešťan ju odohnal, reval a ukazoval prstami na slnko. Potom vyškriabal zo šupky mazľavú hmotu a nakreslil ňou slnko na všetky hladké konáre. Opice mu však nerozumeli, preto pripevnil na konár lianu, zišiel dolu a vrátil sa s náručím plným banánov.

Jeden položil na vyhladené miestečko, podišiel k opiciam a obrátil ich chrbtom k sebe. Keď ich neskôr otočil späť, na hladkom miestečku pre slnko bola celá kopa banánov. Opice hneď zahučali, skákali, plieskali vrešťana, jedli a šupky odkladali na jednu kôpku.

Radosť im napĺňala srdce a vďaka nej sa prvý raz cítili naozaj živí.

Slovo

Počas ďalších dní nosili dve nové opice jedlo na vysoký strom, vrešťan ich naučil liezť svojím spôsobom, spolu vyrobili ďalšie nástroje z bambusu a kameňov a strom rozšírili o ďalšie miesta s pruhmi na ochranu pred hmyzom. Opice uznávali vrešťana ako svojho vodcu, pretože toho veľa vedel a bol z nich najsilnejší. Zatiaľ čo znášali potravu, on sedel na slnku a odkrýval obrazce, ktoré vznikali pod černejúcimi banánovými šupkami. A boli s tým spokojné, veď nikdy predtým nemali toľko jedla a bezpečia ako pri vrešťanovi, ktorý patril do jedného kmeňa so slnkom.

Vrešťana z rozhovorov so slnkom bolela hlava, prespal celé dni na svojom konári a niekedy sa prebral na to, že vydáva podivné zvuky. Opice sa oňho strachovali, ale on vedel, že to spôsobilo slnko, chcelo mu niečo povedať, ale iným spôsobom, nie cez čierne šmuhy. Vreskot, čo vydával, už neznel ako opičí, skôr pripomínal zvuky lesa. Napodobňoval ich, krčil pery všetkými smermi, niekedy sa buchol do hrude a vydal iný zvuk. Opice sa čudovali, ale učili sa od neho a onedlho už dokázali vydávať rovnaké zvuky ako on.

Vrešťan ukázal na slnko a daroval mu to najkrajšie, čo dokázal ústami vytvoriť, stisol zuby, jazyk nechal tancovať a vydýchol.

„Sn.“

Opice mu rukami otvorili ústa, prezerali jeho zuby a hľadali, či medzi nimi niečo nemá. Vrešťan bol trpezlivý, posúval im prstami jazyk, aby ich naučil vydávať podobné zvuky ako on. Opice prska-

li a revali, ale vrešťan pokračoval, chcel, aby sa slnku nové zvuky zapáčili.

Keď sa to opiciam konečne podarilo, ukazovali na slnko a pritom kričali sn, sn, sn. Vrešťan prikyvoval, ťľapkal ich po pleciach a za odmenu im pripravil celkom nové ovocné chute. Aj slnko vyzeralo spokojne, svietilo teplejšie a vďaka tomu aj banány rástli rýchlejšie.

Vrešťan bol vyčerpaný, keďže sedával stále na najvyššom konári stromu, dolu chodieval málo a ak išiel, obidve opice ho znášali po hrubej liane. Prechádzal sa pomedzi stromy v lese, skúšal nové rastlinky a listy, miešal ich a vytlačal z nich šťavu. Zistil, že z nich získa celkom inú farbu ako čierne šmuhy, možno by sa mohla slnku zapáčiť.

Nebolo to len ovocie, veď aj hmyz mal inú farbu, dokonca aj voda, čo mu vytekala z dorezaných rúk, mala inú farbu. Opice chodili za ním a úctivo ho pozorovali, keď zohnutý všetko oňuchával.

Vyniesol teda rôzne druhy ovocia a rastlín hore na svoje oblúbené miesto, tam ich drvil, miešal a plul na ne, aby boli lepkavejšie. Potom tým natieral hladké konáre stromov a ukazoval ich dvom opiciam. Divili sa a tiež sa pokúšali maľovať ako on. Onedlho bol celý strom vyzdobený šupkami najrôznejšieho ovocia a farebnými šmuhami.

Opiciam sa to páčilo.

Vrešťan bol celý čas zohnutý k zemi a celé telo ho bolelo. Pomyslel si, že by sa mu hodila dlhšia ruka, preto si so sebou všade nosil palicu, tiež ozdobenú farbami. Slnko videlo, že z toľkého sedenia pod ním býva unavený, a tak mu poradilo, nech si dáva na hlavu veľké listy. Poslúchol ho. Zviazal ich k sebe tenkými bambusovými lianami a dozdobil ich rovnako ako palicu. Opiciam by sa tiež páčilo nosiť na hlave niečo podobné, ale on im ochranu hlavy neurobil, pretože to slnko povedalo iba jemu.

Učil sa vydávať ďalšie zvuky a svoj kamenný nástroj pomenoval podľa toho, aký zvuk vydával – kyj. Listy tiež pomenoval podľa toho, aký zvuk vydávali, keď sa šúchali o seba. Keď hodili banán

zo stromu a počuli, ako sa odráža od kmeňov, pomenovali ho podľa toho. Takto dali mená všetkým veciam, ktoré ich obklopovali. Vrešťan na ne ukazoval palicou a opice verili, že mu pomáha tieto slová vydávať. Tiež chceli mať palicu, ale vrešťan im ukázal, že sa to dá aj bez nej.

A ďalej im s trezlivosťou odovzdával všetko, čo ho naučilo slnko.

„Ty, banány,“ povedal vrešťan a ukázal palicou na prvú opicu. „Ty, listy.“ A opice ho poslúchali, mohol na ne kričať zo stromu, rozumeli mu všetko, čo vyriekol. Opice ho uznávali najmä preto, že dokázal slnko pritiahnuť tak blízko k nim. To jediné sa od neho nechceli naučiť, pretože videli, že chradne, že už nemá toľko sily ani takú ohromnú postavu ako vtedy, keď ho stretli prvý raz. Mohli by ho zabiť a prebrať jeho miesto, ale bolo by to zbytočné, veď len vďaka nemu môžu bývať tak vysoko nad ostatnými stromami.

Vyrábali nové nástroje, kameň už nepripevňovali k bambusovým kolíkom, ale na dlhé palice, ktorými odrezávali celé zväzky banánov. Už vedeli, akú farbu získajú, keď zmiešajú jedno ovocie s ďalším. Ústami dokázali hýbať čoraz lepšie, objavovali nové zvuky a miešali ich s inými. Odrazu ich mali toľko, že už nebolo čo pomenúvať, preto vymysleli mená pocitom, veciam, ktoré sa nedali vziať do rúk, a tiež hviezdám na oblohe, tým darovali najkrajšie zvuky, pretože sa podobali slnku. Napokon pomenovali aj sami seba.

Vrešťan, čo vyšiel na strom prvý, sa volal Aha.

Druhý, silnejší a väčší samec, sa volal Uhu.

Tretí sa volal Hea a práve on sa prvý naučil vrhať kamenný nástroj ako hmyzie žihadlo.

Tak žili na veľkom strome tri opice, Aha, Uhu a Hea, jedli, objavovali a čerpali nápady od svojho najmocnejšieho priateľa, slnka.

„Tu,“ potukal Aha na drevené podlažie, keď Uhu a Hea vynášali v náručíach ovocie. „Slnko. Nás. Veľa.“ Hovoril a za každým slovom rozhodil rukami na inú stranu. Potom chytil dlhý bambusový